

DALAJLAMOVA KOČKA
ZÁKON KOČIČÍ
PŘITAŽLIVOSTI

DAVID MICHIE

DALAJLAMOVA

KOČKA

DAVID MICHIE

DALAJLAMOVA
KOČKA

ZÁKON KOČIČÍ
PŘITAŽLIVOSTI

Dalajlamova kočka Zákon kočičí přitažlivosti

David Michie

Z anglického originálu *The Dalai Lama's Cat and The Claw of Attraction*
přeložila Petra Vlčková

Jazyková korektura Vlastimil Lapáček

Produkce Global Oracles

Fotografie na obálce Karina Vorozheeva

Grafická úprava a sazba Art D, www.art-d.com

Výroba CPI Moravia Books, s.r.o.

Elektronické formáty Kosmas

Vydalo nakladatelství Synergie Publishing SE

www.synergiepublishing.com

Vydání první, 2024

Photo on cover © by Karina Vorozheeva on Unsplash

Translation Copyright © 2024 Synergie Publishing SE

The Dalai Lama's Cat and The Claw of Attraction © 2023 David Michie

Original English language edition published

by Conch Books, 97 Barker Rd., Subaco, WA6008, Australia.

Arranged via Licensor's Agent: DropCap Inc. All rights reserved.

ISBN 978-80-7370-686-9 (e-kniha)

ISBN 978-80-7370-685-2 (váz.)

VĚNOVÁNÍ A POCTA

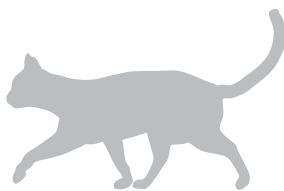
*S opravdovou vděčností mým vzácným guruům:
Lesi Sheehymu, neobyčejnému zdroji inspirace a moudrosti,
geše áčárjovi Thubtenu Lodenovi, jedinečnému mistrovi
a ztělesnění dharmy,
a zasepu tulku Rinpočemu, vzácnému vadžra áčárjovi a jogínovi.*

*Guru je Buddha, guru je dharma, guru je sangha,
guru je zdrojem veškerého štěstí.
Před všemi guruy se skláním, obětuji jim a jejich ochranu
vyhledávám.*

*Kéž tato kniha přináší příliv inspirace od mých guruů
k srdcím a myslím nespočtu živých bytostí.*

*Kéž jsou všechny bytosti šťastné a jejich štěstí má pravé příčiny.
Kéž se všechny bytosti vymaní z utrpení a z jeho skutečných příčin.*

*Kéž se žádná živá bytost neodloučí od štěstí, jež je prosto utrpení,
od veliké radosti nirvány osvobození. A kéž všechny bytosti
spočívají v míru a setrvávají ve vyrovnanosti, s myslí osvobozenou
od připoutanosti i odporu, a zároveň prostou lhostejnosti
a netečnosti.*

PROLOG

Jak popsat vůz, který pomalu projížděl nádvořím nam-gjalského kláštera? Něco takového jsem v životě neviděla, milí čtenáři. Byla to neuvěřitelně dlouhá limuzína – třikrát delší než normální sedan –, a k tomu neforemně objemná, takže trochu připomínala vojenský transportér. Až na to, že byla sytě růžová. Zkrátka něco jako vesmírný koráb z jiné planety.

Otáčela se za tím spousta hlav – hlavy patřící obvyklé směsici turistů, kteří sem zavítali, aby si vyfotografovali nádherný klášterní chrám na pozadí vysokých ledem pokrytých himálajských vrcholů. Další hlavy patřily mnichům, z nichž někteří mířili ke svým klášterním celám, zatímco jiní z nich naopak vycházeli. Otáčely se také hlavy prodavačů ze stánků před branami kláštera, kde se prodávalo všelijaké jídlo a pití. Všichni zůstali nevěřícně zírat na podivuhodné vozidlo, které mezitím pomalu zastavovalo.

Za tmavými skly nebyl vidět žádný pohyb. Pak se otevřely dveře a z vozidla se s bujarým smíchem a veselým chichotáním postupně vysoukalo deset oslnivých mladých žen na vysokých podpatcích a s rukama napřaženýma před sebou, neboť každý svůj krok doprovázely záplavou selfíček. Skupinová selfíčka, samostatná selfíčka, selfíčka se střechem chrámu a horami v pozadí. A přesně v tom správném úhlu, aby vedle jejich rozzářených tváří co nejlépe vynikl určitý propagovaný produkt – kabelka, náramek nebo kosmetické zboží.

„Tady je to všechno tak duchovní!“ prohlašovaly exaltovaně, zatímco se okázale rozhlížely a vychutnávaly si pozornost přihlížejících.

Po počátečním překvapení se vše na nádvoří opět rychle vrátilo k běžné každodennosti. Namgjalský klášter je sice schovaný v odlehlé části světa, na úpatí Himálaje, ale zároveň je domovem dalajlamy, a tak jsou tu na neobyčejné návštěvy všichni dost zvyklí. Nově příchozí se na střídačku fotily před limuzínou, přičemž její sytě růžový odstín ostře kontrastoval se zlatavou barvou chrámu a horskými štíty v ledovém oparu.

Nových návštěvnic si prakticky už nikdo nevnímal. Skoro nikdo – s jednou výjimkou. Jeho Svatost se právě vracela ze schůzky v klášteře, když spatřila růžově zbarvené zjevení, ukázala na něj a rozveseleně se zasmála. Dalajlamu doprovázeli dva muži z ochranky a houf mnichů, a tak ho nikdo neviděl, když s celou

skupinou zamířil zvědavě k vozu, aby si ho mohl prohlédnout zblízka. Já mu při tom byla v patách, jen pár kroků za ním.

Přistoupil k vozidlu zezadu a s dětskou zvědavostí natáhl ruku, aby klouby prstů zaťukal na zářivou karoserii. Pak osahal nablýskané reflexní sklo v oknech, načez si všiml, že se ženy na opačném konci vozu seskupují zády k němu, aby si udělaly společnou fotografii. Na tváři se mu mihl uličnický výraz.

Nenápadně se k nim zezadu přiblížil a vykročil dopředu přesně v okamžiku, kdy řidič v roli fotografa odpočítával: „Tři! Dva! Jedna!“ Byla to klasická takzvaná fotobomba, milí čtenáři! První zareagoval řidič a překvapeně se rozesmál. Mladé ženy se otočily. Jakmile si uvědomily, kdo se jim to připlétl do záběru, nadšeně zajásaly a hned se k němu vrhly.

Ochranka Jeho Svatosti – hromotluci, se kterými nebyla žádná legrace, neustále ve střehu, aby nic nenarušilo dalajlamovu bezpečnost – k němu rychle zatarasila přístup a žádala návštěvnice, aby prokázaly svou totožnost. Pasažérky růžové limuzíny, oblečené podle poslední módy, se hned pochlubily, že nejsou nikdo jiný než deset největších indických influencerek mladších 30 let, které mají dohromady online přes sto milionů sledujících, a právě teď jsou na třídením výletě po Himálaji.

„Tak influencerky?“ opakoval vesele dalajlama a zpríma se zahleděl do jejich rozradostněných očí, jakmile ochranka ustoupila stranou. Influencerky se zatím

soustředily na tuto zcela neočekávanou a naprosto sen-
zační příležitost k focení.

Vysoká tmavooká kráska v karmínově rudých šatech nadšeně ve vzduchu máchala zlatou kabelkou a vysvětlovala: „Instagram a tak, víte?! Sociální sítě.“

„Jistě, jistě,“ pokyvoval hlavou dalajlama. „Spousta přátel na sociálních sítích,“ a k tomu pantomimicky předvedl, jak pomocí palce svižně projíždí sociální sítě na imaginárním mobilu.

„Přesně!“ – influencerky byly zcela uchvácené.

„Povězte mi,“ – Jeho Svatost vzala za jednu ruku karmínovou dívku po své levici a za druhou mladou ženu v citronově žlutém sáří po pravici – „když máte takový vliv na sto milionů lidí, k čemu ho používáte?“

„K prodeji!“ zasmála se karmínově rudá dívka a zamávala kabelkou tak, aby byla jasně vidět výrazná zlatá písmena známé luxusní značky.

Žena ve smaragdově zeleném oblečení, která stála přímo naproti dalajlamovi, se na něj upřeně zadívala, jako by chtěla dát najevo, že mu rozumí líp než ostatní a že s ním sdílí jeho poznání. „Já ženám pomáhám objevit jejich posvátnou sexualitu,“ pronesla s rukou na srdci, „aby si do svého života přitáhly lásku.“

Pokud Jeho Svatost toto důvěrné sdělení zaskočilo, nedala to na sobě nijak znát.

Žena ve žlutém sáří po jeho pravici se k tomu také rozhodně chtěla vyjádřit. „Já lidem ukazuju...“ zvýšila hlas, až zněl pronikavě ostře, aby překřičela okolní hluk, „že můžou být čím chtějí! Čímkoliv!“

Povykující ženy se snažily strhnout na sebe dalajlamovu pozornost jako puberťačky, což ostatně také některé z nich ještě byly. Chlubily se, jak jsou vlivné. Ptaly se ho na rady. Chtěly si s ním pořídit selfičko, aby ho honem mohly ukázat milionům svých fanoušků – všechno hlavně rychle! Hladina hluku rychle stoupala a do toho jedna z nich vykřikla, jako by tam Jeho Svatost ani nebyla: „Pojďme se ho zeptat, jak správně manifestovat!“

Vzedmula se nová vlna bujarého veselí a pokřikování, načež energická mladá žena v safírově modrých šatech odstrčila smaragdově zelenou dívku stranou, stoupala si na její místo přímo před dalajlamu, teatrálním gestem sepjala ruce před hrudníkem a hluboce se poklonila: „Vaše Duchovní Výsosti, poučte nás, prosím, o zákonu přitažlivosti.“

Veškerý hluk na okamžik utichl, zatímco dalajlama si s vlídným pobavením prohlížel dívku před sebou: „Zákon přitažlivosti?“

„Ten přece musíte znát!“ ozval se výkřik kohosi vzadu.

„Jak si do života máme přitáhnout to, co chceme,“ vysvětlovala safírová dívka, „pomocí afirmací. Jak si naklonit vesmír na svoji stranu a dosáhnout hojnosti.“

„Aha!“ zasmál se dalajlama a vyměnil si významný, byť letmý pohled s Oliverem, jedním ze svých dvou výkonných tajemníků, který ho zrovna doprovázel. Ti dva spolu občas probírali, jak podivně prezentují lidé ze Západu některé myšlenky Východu, když s jejich

pomocí chtějí zbohatnout. Jako by to bylo pseudo-duchovní zboží.

Dalajlama se soucitně zadíval do zářivých očí safírové dívky: „V buddhismu říkáme, že realita je výtvo-rem mysli.“

„Ano, ano,“ přikyvovala dívka horlivě.

„Jak prožíváme to, co se právě teď děje, závisí pouze na naší mysli,“ sledoval pozorné tváře mladých žen.

„Každý tedy prožíváme trochu jinou skutečnost.“

„A jak teda na to, abychom prožívali skutečnost s novými diamantovými slunečními brýlemi...“ karmínově rudá dívka jmenovala určitou návrhářskou značku, „které jen tak někdo nemá?“

„Nebo s dokonalým partnerem?“ smaragdová dívka se snažila vecpat zpátky před dalajlamu.

„Nebo s desetimiliontým sledujícím online?“ zají-
malo žluté sáří.

Dalajlama pozorně sledoval jejich zarudlé vzrušené tváře a na čele se mu při tom prohlubovaly vrásky. Po-
tom přikývl: „Tento materialistický přístup, snaha změ-
nit to, o čem jste přesvědčené, že je zcela mimo vás,
to má spoustu problémů. Například – proč musíte ne-
ustále odkládat svoje vlastní štěstí?“

Desítku největších indických influencerek mladších
třiceti let otázka Jeho Svatosti očividně zarazila. Hle-
děly na dalajlamu zaskočeně očima rozšířenýma údi-
vem. Svě štěstí rozhodně neměly v úmyslu odkládat.

„Jestliže naše štěstí závisí například na tom, aby-
chom získali nové diamantové sluneční brýle,“ zasmál

se, „nebo dokonalého partnera,“ s úsměvem pohlédl z karmínově rudé dívky na smaragdově zelenou, „nebo deset milionů sledujících,“ kývl na žluté sáří, „co budeme dělat do té doby, než to získáme? Jestliže neustále toužíme po materiálních věcech, které nemáme, pak své štěstí pořád odkládáme. Čeká na nás někde za rohem. Nebo na vrcholku další hory. Proč nechcete být šťastné tady a teď? Aniž byste k tomu potřebovaly cokoliv dalšího? Můžete být šťastné takové, jaké jste.“

Vždy, když Jeho Svatost k někomu promlouvala, komunikovala víc než jen pouhými slovy. Sdílela také nezvratnou silnou zkušenost, která stála za nimi, skutečný prožitý význam slov. Její posluchačky ji uchváceně sledovaly.

„Kromě toho,“ dalajlama na důraz vztyčil ukazováček, „jak dlouho nám vydrží štěstí z nových slunečních brýlí? Z nového partnera? Z desetimilionového fanouška? Pár týdnů? Možná několik měsíců? A pak,“ usmál se znovu na smaragdově zelenou dívku, „konec líbánek! Možná se mezitím na trhu objevily nové sluneční brýle od jiného návrháře a ty naše už jsou okoukané a vyšlé z módy?“

V posluchačkách Jeho Svatosti se něco začínalo měnit. Jako kdyby dalajlama nahlas vyslovil pravdu, kterou už znaly, ale zatím nebyly schopné – nebo ochotné – si ji přiznat. Několika klidně pronesenými větami jim rozmetl základy, na nichž stavěly svou skutečnost, kterou nikdy nezpochybňovaly. Utichl přehnaně sebevědomý smích a afektované chichotání, vytratilo se

suverénní vystupování. Zmizelo naparování a nepřírozené pózování. Najednou tu stála skupina mladých žen, přirozených a otevřených, které visely na každém jeho slově.

„Vliv je moc,“ pokračoval se zamyšleným výrazem. „A moc může být velice nebezpečná, když se nepoužívá s rozvahou. Když předvádíme a vystavujeme na odiv, co všechno máme, můžeme tím například vzbu-
zovat závist.“ Záměrně se vyhýbal přímému pohledu na kohokoliv konkrétního. „Pokud v našich fanoušcích vyvoláváme pocit, že nemají takové štěstí jako my, můžeme jim tím působit bolest. To nám však žádné štěstí nepřinese. Je to přesný opak pravé příčiny štěstí, která spočívá v šíření štěstí, v rozdávání štěstí druhým. A z karmických důvodů se to v budoucnosti stává příčinou našeho vlastního trápení a prožívání stejného druhu bolesti.“

Některé ženy hleděly k zemi. Jiné měly v očích slzy. Ale mladá žena ve žlutém sáří se nehodlala jen tak vzdát: „Vy nám říkáte, že máme rezignovat na svoje sny? O ničem nesnit a po ničem netoužit?“

„To ne, má milá,“ obrátil se k ní dalajlama a rozhodně zavrtěl hlavou. „Nic takového neříkám. Světské ambice mohou fungovat jako určitá motivace, zvláště když jste mladé. Mohou být užitečné. Ale není dobré jim přikládat větší smysl, než jaký mají. Je báječné užívat si různé světské radovánky, když se nám nabízejí,“ Jeho Svatost se zasmála a kývla směrem k dlouhé růžové limuzíně, „ale nic z toho není opravdu důležité.“

Takové věci nemají žádný velký význam.“ Dalajlama pokrčil rameny a v tu chvíli vnímali všichni přítomní nepřipoutanost ke světským věcem stejně zřetelně jako závan horského větru, který se právě prohnal nádvořím. Všem byla dalajlamova slova najednou zcela jasná a zřejmá. „Je lepší,“ pokračovala Jeho Svatost, „mít jiné ambice.“

Ženy se přitiskly blíž jedna ke druhé, jako by u sebe navzájem hledaly útěchu. Čelily společně náročné změně perspektivy, která sice proběhla jemně, ale jejíž důsledky byly nezvratné. Smaragdově zelená a safírově modrá dívka s dosud sklopenýma očima na sebe pohlédly a vzaly se za ruce. Ostatní se k nim zcela spontánně přidaly a během pár okamžiků vytvořily kruh, v němž se všichni drželi za ruce – společně s Jeho Svatostí.

„Jaké ambice bychom tedy měly mít?“ zeptala se karmínově rudá dívka.

Dalajlama se usmál. „Měli bychom si všichni přát, aby se co nejdříve rozvíjelo jak naše srdce, tak naše mysl,“ pronesl a zářil při tom tak, že dívky jedna po druhé pozvedaly zrak a nakonec se mu znovu zpřímá dívaly do očí.

„Když vidíme, že všechny ostatní bytosti jsou ve své podstatě stejné jako my, že si všichni přejeme být šťastní a všichni se chceme vyhnout utrpení, pak přirozeně zesiluje naše vlastní láska a soucit. Někdy,“ dalajlama zamyšleně naklonil hlavu na stranu, „když se nám otevře srdce, může dojít k těm nejzáračnějším překvapením.“

Ve vzduchu ještě visela slova Jeho Svatosti, když jsem se rozhodla, že toto bude má chvíle. Proklouzla jsem mezi nohama několika mnichů, kteří stáli za dalajlamou, otřela jsem se Jeho Svatosti o lýtka a nakráčela doprostřed kruhu. Ze svého místa v samotném středu jsem se pak rozhlédla po ženách kolem.

„Dalajlamova kočka!“ vydechlo několik z nich ohromeně.

„Tak ona vážně existuje!“

„Ta je rozkošná!“

Vychutnávala jsem si ohromený výraz na jejich mladistvých tvářích. Byť tato desítka nejvlivnějších indických influencerek mladších třiceti let žila v pohádkovém luxusu hýřivým životem a zažívala takové věci, o kterých se ostatním ani nesnilo, nic z toho se určitě nevyrovnalo tomuto okamžiku, tady a teď, jak spolu stály na nádvoří namgjalského kláštera s dalajlamou – a s dalajlamovou kočkou.

Všechny v kruhu nevyhnutelně napadla otázka, kterou safírová dívka vyslovila nahlas: „Když zákon přitažlivosti není o tom, jak si do života přitáhnout různé věci nebo vztahy, tak o čem tedy je? Co bychom si měly chtít přitáhnout?“

Jeho Svatost přitakala: „Vnitřní kvality, které potřebujeme pro osobní transformaci. Pozitivní vlastnosti a ctnosti, jako je vyrovnanost, upřímná milující laskavost, moudrost. Když správně vedeme svou mysl, oprostíme se od velice omezeného úhlu pohledu, který nás v našich očích redukuje na pouhý svazek kostí bažící

jednou tady po té věci a vzápětí zas po jiné a další, a uvědomíme si, že naším skutečným osudem je být plně osvícenou bytostí.“

Mladé ženy hleděly na dalajlamu jako očarované. Ohromené tím, co říkal. A přitom jim zároveň – možná díky jeho přítomnosti – připadalo, že teď skutečně touží dosáhnout alternativního ideálu sebe sama a stát se probuzeným *bódhisattvou*. A že je to pro ně také dosažitelný ideál.

„Kde máme začít?“ zeptala se hned horlivě karmínová dívka.

„Existují nějaká buddhistická tajemství?“ zajímalo safírovou dívku.

„Začínáme, jakmile se v nás probudí silná touha vymanit se z neustálé nespokojenosti,“ pokračoval dalajlama jasně. „Když si uvědomíme, že veškeré světské aktivity mají své hranice. Na základě toho,“ pohlédl na safírovou dívku, „se pouštíme do praxe *bódhičitty* a *šúnjaty*. A až tuto praxi dokonale zvládneme, budeme mít hotovo.“

Pravdivost jeho slov byla stejně zářivá a všeobjímající jako náboj, kterým sršel celý kruh. Na pár okamžiků je síla jeho inspirace vynesla do změněného stavu vědomí, který byl stejně skutečný jako nádvoří, kde stály, jako chrám a horské štíty v dálce – včetně svítivě růžové limuzíny.

Natáhla jsem před sebe přední tlapy a požitkářsky se protáhla v pozdravu Slunci. I když to vzhledem k mému pokročilému věku byla skřípavější verze než za mých mladých let.

Přirozeně jsem přitáhla pozornost prakticky všech dívek stojících v kruhu.

„Je úchvatná!“ ocenila mě safírová dívka.

„Je to přitažlivá kočka,“ poznamenalo s úsměvem žluté sárí.

„Kočka, která ovládá zákon přitažlivosti!“ vypískla další dívka a všechny se rozesmály.

„Tohle učení si zapamatujte,“ mrkl na ně čtverácky dalajlama. „Zákon kočičí přitažlivosti.“

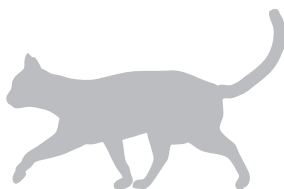
Pak už mezi Jeho Svatost a dívky vstoupila ochranka. Ozbrojení muži s lehkostí získanou léty praxe rozpojili kruh a odvedli dalajlamu na další schůzku.

„To teda bylo něco!“ zakroutila hlavou karmínová dívka vzápětí po jeho odchodu. „Já nemám slov.“

„Už nikdy nebudu stejná jako dřív!“ prohlásila smaragdová dívka zaníceně.

Ještě dlouho stály v nezvyklém tichu a snažily se vstřebat to, co se právě stalo. Já jsem se po důkladném protažení vydala dál po stopách Jeho Svatosti.

Už na odchodu jsem zaslechla, jak žluté sárí zklamaně povzdechlo: „No jo, ale neudělaly jsme si s ním ani žádné selfíčko!“

PRVNÍ KAPITOLA

Pokud jde o jídlo, my kočky milujeme novost nadevše. Ta lákavá vůně nečekaného pamlsku, která se line z misky! Ta fascinující chuť, když zaboříte tesáky do nové lahodné dobroty!

Toho rána mi snídani servíroval Tenzin, protože Jeho Svatost byla na návštěvě kláštera Sera. Z brašny vytáhl kočičí kapsičku značky, kterou jsem nikdy před tím neviděla. Když její obsah vyprázdnil na talířek, hned se celou místností rozlila ostrá vůně mořských plodů.

„Tady to máš, Jesko!“ Tenzin mě často oslovoval tímto způsobem, což byla zkrácená verze mého neoficiálního titulu: Jeho Svatosti Kočka, nebo – chcete-li – Její Svatost Kočka – zkratka Jeska. Talířek položil přede mě na podlahu s výrazem, který se na tváři zkušeného diplomata objevoval jen zřídka. Ani se nesnažil zakrýt své znechucení. Kdybych mohla mluvit, připomněla bych mu častý dalajlamův komentář o tom, že nic není

příjemné nebo nepříjemné ze své vlastní podstaty a jenom naše karma způsobuje, že to vnímáme buď tak, nebo onak.

Jenomže i kdybych mohla promluvit – právě teď a jenom teď, jednou jedinkrát za celý život –, nestihla bych to. Jakmile se talířek dotkl země, už jsem v něm byla zabořená snad až po uši a náruživě vdechovala zralou a neobvyklou vůni pochoutky, abych se vzápětí hlučně pustila do prvního hltavého sousta.

„Směs tresky, mořského jazyka a krevet,“ četl shora nade mnou Tenzin z obalu, „v bohaté pikantní omáče.“

Zřejmě mu to složení připadalo pozoruhodné, ale mně to bylo úplně jedno. Jediné, co mě v tu chvíli zajímalo, byla šťavnatá lahůdka.

Jídlo bylo mou velkou vášní, a to už od chvíle, kdy jsem se coby malé kotě poprvé ocitla v Dharamsale. A jedna osoba rozuměla mé lásce k jídlu víc než všichni ostatní. Onoho rána, kdy jsem podřimovala v pokoji, který mi bez dalajlamy připadal prázdný a opuštěný, se mé myšlenky přirozeně stočily k ní. Myslela jsem na dobroty, kterými mě neustále rozmazlovala. Na nadšené a bouřlivé přivítání, kterého se mi od ní vždy dostalo. Byl nejvyšší čas – jistě mi dáte za pravdu, že? – navštívit paní Trinciovou, kuchařku Jeho Svatosti pro vážené hosty a význačné návštěvy.

Až donedávna by něco takového nebylo možné, neboť paní Trinciová bydlela příliš daleko. Už cestou, když jsem procházela branami namgjalského kláštera, jsem

s povděkem vzpomínala na to, jaký nečekaný a kouzelný objev přivedl mou obdivovatelku číslo jedna do mé docházkové vzdálenosti.

Dcera paní Trinciové bydlela se svým mužem Sidem jen kousek odtud, na ulici Tara Crescent v čísle 21. O něco výš ve stejné ulici, jako byl namgjalský klášter, si pořídili vyšší rozlehlý dům, s bílými zdmi a prostornou verandou kolem dokola. Nejvýraznějším prvkem jejich domova byla dvoupatrová věž s cimbuřím, celá obrostlá břečťanem. Nahoře byla místnost s širokými okny na všechny čtyři strany – vyhlídková pozorovatelná, kde jsem trávila řadu večerů, kochala se nádherným výhledem a komunikovala se Sluncem, Měsícem a ledovými vrcholky Himálají v dálce.

Za tu dobu, co tu Sid se Serenou bydleli – dokud se jim tu před téměř třemi lety nenarodilo jejich první dítě, Riši –, prošel dům mnoha rekonstrukcemi. Patřil k němu také velmi rozsáhlý pozemek; za terasovitými trávníky se rozkládal borovicový háj, který se ztrácel v dálce, a tak tu bylo stále co objevovat.

K jednomu takovému objevu došlo jednoho odpoledne loňského léta. Serena se rozhodla, že vezme Rišiho na piknik a že se vypraví do míst, kam obvykle nechodívali – až na kraj zahrady. Terasovité trávníky zahrady dělily od lesa obrovské keře bugenvileí obsypané nachovými a karmínově rudými květy. Nebo to tak aspoň vypadalo.

Sid vyšel z domu, aby se připojil k ženě se synem. Jenomže sotva se k nim posadil, začal mu vyzvánět mobil

a bylo to cosi pracovního. Vstal, aby to vyřídil, a aby nerušil, obešel zářící hradbu bugenvileí. V tu chvíli ho cosi zaujalo. Spěšně dokončil hovor a zavolal Serenu, aby se na to taky přišla podívat. Serena vyskočila a během okamžiku oběhla neuspořádanou spleť keřů. Před nimi bylo nedávno vymýcené rovinaté prostranství a na jeho konci, ve vzdálenosti zhruba dvaceti metrů, ale stále ještě před hranicí lesa, rostl jako solitér pozoruhodný mohutný strom.

„Italská borovice!“ vykřikla Serena nadšeně. „Přesně taková, jaké rostou v Ravellu!“

Paní Trinciová často mluvila o tom, že by se na stáří ráda přestěhovala do Ravella, vysoko nad jejím zamílovaným pobřežím Amalfi. Byl to však prakticky nereálný sen vzhledem k tomu, jak pevně byl její vlastní život a život její dcery spjatý se zdejší čtvrtí McLeod Gandž. Přestěhování zkrátka nepřicházelo v úvahu.

Ovšem v nostalgických chvílkách – zvláště pak nad sklenkou Chianti nebo Vermentina – chvějivě přivírala tmavé řasy a zasněně popisovala malebné obrazy svého dětství: široširé nezčeřené kobaltově modré Středozemní moře, které se ztrácí v nekonečnu. Podmanivé zlatavé světlo letních večerů s těžkou vůní levandule a sborem cikád. A jako strážci pobřeží – vysoké italské borovice. Jejich široce rozložené větve poskytují útočiště před žářem slunce i před deštěm, a jejich větve si stále šeptají dávná tajemství.

„Když já ty moje stromy tak miluju!“ lkala pokaždé, když jí Serena příliš pragmaticky a poněkud neomalené

navrhovala, aby se v McLeod Gandži usadila natrvalo a zůstala tu i na stará kolena.

Na námitky, že ji ke staré vlasti váže jen pouhý sentiment, vždy argumentovala stejně: „A co moje stromy?!“

Šlo o italské kamenné nebo také deštníkové borovice, které jsou známé i jako takzvané středomořské borovice či pinie. Přesně ty paní Trinciová náruživě milovala už od dětství. A teď se jeden takový skvostný exemplář této vysoké nezaměnitelné pinie objevil zcela nečekaně v McLeod Gandži.

Sid Sereně vysvětlil, že nedávno požádal zahradníka, aby prostor za bugenviliemi vymýtil a odstranil odtud hustý náletový porost, který se tam rychle zakořenil a rozbujel. Díky tomu mohla teď unikátní vzrostlá borovice lépe vyniknout. Serena fascinovaně vykročila přímo k ní a pak se obrátila na Sida. Při tom se celá rozzářila.

„Víš, co to je?“ zeptala se ho vzrušeně.

„Co?“

„Pojď se podívat odsud!“

Sid došel k Sereně, postavil se vedle ní a otočil se směrem k bugenvileím. Stejně jako Serena si teď i on všiml jisté pravidelnosti, která z předchozího místa nebyla zřejmá. Po obou stranách mýtiny se tyčily rododendrony. Zbytky pískovcových kamenů ohraničovaly někdejší záhony. Poblíž byla malá vydlážděná plocha, byť z větší části zakrytá listím. Dál jakási prohlubeň porostlá mechem.

„Tohle bývala zahrada!“ prohlásila Serena nadšeně.

Sid v náhlém vnuknutí s úžasem přistoupil k hradbě bugenvileí, poklekl, rozhrnul opatrně změř trnitých větví a nahlédl do nitra houští. „A jestli se nemýlím,“ obrátil se zpátky k Sereně, „tady místo té hromady suti stával dům. Malý, jen pár místností.“

Serena se k němu přidala a rozhrnula záplavu květů, aby se podívala, co je za nimi. Tak objevili základy obvodových zdí. „Tady by se dal znovu postavit krásný malý domek,“ přemýšlel Sid nahlas. „Zahradu už prakticky máme. Včetně té borovice, právě takové, jaké rostou v Ravellu.“

„Myslíš na to, na co já?“ Sereně zasvítily oči.

„Na co jiného?“ pokrčil Sid rameny s nonšalancí maharádži, kterým skutečně byl. „To je hvězdami předurčený osud.“

Hned následující den po Serenině a Sidově objevu dorazila osobně paní Trinciová, aby znovuobjevenou zahradu viděla na vlastní oči. Zanořila se za bugenvilie, prozkoumala vzrostlé rododendrony, ale především obdivovala majestátní italskou deštníkovou borovici. Přistoupila k ní a oči se jí zalily slzami, jako kdyby se právě setkala s milovanou kamarádkou, kterou neviděla desítky let a celou tu dobu se jí po ní nesmírně stýskalo. Rozpřáhla náruč a objala kmen. Tak zůstala stát dlouho, v těsném objetí s krajankou, která stejně jako ona zapustila kořeny v této himálajské zemi, tak daleko od domoviny.

A hned na místě bylo rozhodnuto. Plány nového domku pro paní Trinciovou byly odsouhlaseny a schváleny během pár týdnů, a hned nato se vše dohodlo se stavební firmou. Nejednalo se o žádný velký projekt a Sid měl dobré kontakty, takže to netrvalo nijak dlouho, a nový domov paní Trinciové už stál v celé své kráse. Byl malý a jednoduchý, navržený podle jejích představ, s otevřeným obytným prostorem, kuchyní propojenou s obývacím pokojem a pak verandou – to vše s výhledem do svěží zeleně nově položených trávníků. A za nimi pak, na protilehlém konci zahrady, na to hlavní – vznosný a vzpřímený, naprosto nezaměnitelně středomořský strážný duch jejího nového domova.

Co se mě týče, měla jsem tuto stavbu v naší ulici pod drobnohledem. Staveniště jsem navštěvovala obvykle za soumraku, když tu utichl ruch, a pozorně nasávala nezvyklé štiplavé pachy stavebních materiálů. V případě potřeby jsem ráda využila velké hromady písku. V průběhu několika týdnů jsem sledovala, jak se kopou základy, jak rostou zdi a později jak se kladou střešní trámy a vzniká střecha.

Období největší zvědavosti ovšem nastalo, až když se paní Trinciová nastěhovala. Během jediného víkendu se celý dům zaplnil nábytkem, který bylo třeba prozkoumat. A vzhledem k tomu, že paní Trinciová byla mou největší dobroditelkou – ovšem až po Jeho Svatosti – a často mě nazývala *Nejkrásnějším stvořením, jaké kdy žilo*, bylo jasné, že mám v prozkoumávání na prostou volnost.

Při této odpolední návštěvě jsem jako obvykle prošla podél domu a vstoupila posuvnými dveřmi, které vedly z obývacího pokoje na verandu. Paní Trinciová je nechávala otevřené, aby tak mohla lépe proudit *prána*.

„Ach, *tesorina*! Lásko moje milovaná! Jdeš také na čaj?“ V nablýskané kuchyni a v zástěře se paní Trinciová věnovala tomu, co uměla ze všeho nejlépe – chystala lahodné pohoštění.

Krátce jsem mňoukla. O čajovém dýchánku jsem nic nevěděla, ale vůně, která se linula z trouby, byla dost slibná. Kdykoliv paní Trinciová hostila své přátele a blízké, mohla jsem si být jistá, že myslí i na mě.

Zamířila jsem k pohovce, která byla nejbližší ke kuchyni, a vyskočila napřed na místo k sezení, pak na područku, z područky na opěradlo, a tam jsem se uvelebila tak, abych mohla dobře sledovat paní Trinciovou při jejím kouzlení. Byla plně soustředěná na to, co právě dělala, tmavé vlasy měla sčesané a svázané do drdolu a zlaté náramky jí na pravém zápěstí vesele chřestily při každém pohybu.

Byla jsem pravidelnou pozorovatelkou paní Trinciové prakticky celý svůj život, především v namgjalské kuchyni, kde připravovala slavností hostiny pro významné hosty Jeho Svatosti. V začátcích svého působení v Namgjalu bývala operně teatrální a příležitostně až bouřlivě vulkanická. Dodnes si pamatuji jeden obzvlášť významný rozhovor s dalekosáhlými následky, který tehdy měla s dalajlamou. A to jsem v té době byla ještě docela malé kotě. Jeho Svatost ji pozvala k sobě nahoru, aby jí poděkovala za nadmíru úspěšný oběd s několika